

REFLEKSJA O UNIWERSYTECIE I SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

Jerzy Woźnicki

Wrocław, 14 listopada 2013 r.

Motto otwierające:

***Higher Education Governance:
between democratic culture, academic
aspirations and market forces***

Słowa kluczowe:

3

- Wspólnota akademicka
- Uniwersytet - konserwatywna innowacja
- Zasada twórczości – postulat autonomii
- Przywództwo JM Rektora
- Rola autorytetów moralnych
- Inwestowanie w dobro publiczne
- Kultura instytucjonalna uczelni
- Uniwersytet i zmiana

Wspólnota akademicka

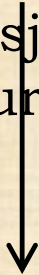
4

Szkolnictwo wyższe stanowi oś łączącą oświatę i naukę. Wypełniając tę rolę szkolnictwo wyższe w swym wielowiekowym rozwoju wykształciło swoją tożsamość i tradycyjne ramy działania. Znakiem firmowym szkolnictwa wyższego stał się uniwersytet rozwijający się przez całe wieki jako wspólnota profesorów i studentów, współdziałających ze sobą w poszukiwaniu prawdy i dla jej szerzenia¹.

¹ J. Woźnicki (red.) „Model publicznej szkoły i jej otoczenia systemowego. Zasadnicze kierunki nowelizacji Prawa o szkolnictwie wyższym” , marzec 1998; str. 21

Uniwersytet – konserwatywna innowacja

- *University people are more obviously concerned about context of life than its substance.*
- **Uniwersytet** jest zawieszony pomiędzy swą przeszłością i przyszłością - podtrzymuje go zarówno jego **konserwatywna przeszłość** (historia, tradycja, wartości, twórczość...) jak i **innowacyjna przyszłość** (profesjonalizm, efektywność, przedsiębiorczość, konkurencyjność, transfer technologii, ...)

TWÓRCZOŚĆ!

Zasada twórczości – postulat autonomii

6

- Jeżeli tak ważny jest ten pierwiastek, symbolizowany przez słowo twórczość, to z tego wprost wynika postulat autonomii uczelni. Można bowiem powiedzieć, że twórczość, która wymaga wolności, uzyskuje szansę realizacji jedynie w instytucji autonomicznej²

² J. Woźnicki (red.) „Model publicznej szkoły i jej otoczenia systemowego. Zasadnicze kierunki nowelizacji Prawa o szkolnictwie wyższym” , marzec 1998; str. 21

Przywódstwo JM Rektora

NA STRAŻY AUTONOMII UCZELNI STOI JM REKTOR, A NA SZCZEBLU CENTRALNYM KRASP

- Menedżer: zarządza kompleksowością, ogarnia organizację i zasoby
 - Lider: zarządza zmianą, ogarnia problematykę strategiczną
- Uwaga: Od lidera wymagany jest wyższy poziom inteligencji emocjonalnej

JEGO/JEJ MAGNIFICENCJA REKTOR JEST/POWINIEN/POWINNA BYĆ LIDEREM!

/tytuł Magnificencja symbolizuje wspaniałość uczelni/

Rektor jest odpowiedzialny za kulturę instytucjonalną swej uczelni.

Rola autorytetów moralnych

8

- Każda uczelnia akademicka potrzebuje nie tylko autorytetów naukowych, ale także autorytetów moralnych, wybitnych profesorów, których osoby symbolizują w życiu publicznym jej kulturę instytucjonalną i wewnętrzny świat wartości, a także jej misję społeczną i pozycję publiczną³.
- To Ci profesorowie są najważniejszymi partnerami rektora w utrzymywaniu i kształtowaniu kultury uczelni jako instytucji służby publicznej i zaufania społecznego.

³ J. Woźnicki, prezentacja pt. „Ustrój, przywództwo i wymogi Good Governance w akademickich szkołach wyższych - istota i formuła rektorstwa z uwzględnieniem treści Kodeksu Dobrych Praktyk Szkół Wyższych KRASP” – XII Szkoła Letnia Zarządzania Strategicznego FRP dla Rektorów – Elektów i Prorektorów; Ossa k/ Warszawy, 9 lipca 2012 r.

- Kształcenie na poziomie wyższym wymaga nakładów. Są one szczególnym rodzajem inwestycji dla osiągnięcia wielkiego pożytku. Jest to jednak „pożytek długiego horyzontu”, co utrudnia jego społeczną percepcję. Opinia publiczna powinna więc być ustawicznie informowana o uzasadnieniach niezbędności inwestowania w podtrzymywanie jakości i rozwój szkół wyższych, jako instytucji szczególnego rodzaju⁴.

⁴ J. Woźnicki (red.) „Model publicznej szkoły i jej otoczenia systemowego. Zasadnicze kierunki nowelizacji Prawa o szkolnictwie wyższym” , marzec 1998; str. 26

- Każdy uniwersytet tworzy własną kulturę instytucjonalną, kształtującą się w wieloletnim procesie wykonywania zadań i osiągnięcia celów, które składają się na określoną przez Senat misję, (uniwersalną i swoistą) obejmującą badania naukowe i kształcenie akademickie (a także misję społeczną).
- Możemy więc powiedzieć, że dzieło uniwersytetu i on sam jest częścią narodowej kultury, a nawet dziedzictwa narodowego.

Uniwersytet i zmiana

11

- Należy wystrzegać się apriorycznego przyjmowania uproszczonej wizji świata akademickiego, który z założenia miałby być proefektywnościowo ekonomizowany w wyniku poddania uczelni jednocześnie dwóm presjom:
 - na poziomie systemowym – presji nadregulacji i cięć budżetowych
 - na poziomie instytucjonalnym – presji ustawowego ingerowania w obszar mikrozarządzania oraz narzucania reguł biznesowego menedżeryzmu, obcych kulturowo uniwersytetowi i ograniczających jego zdolności twórcze i rozwojowe
- W okresie dłuższym byłby to zabieg nieefektywny!⁵

⁵ J. Woźnicki, prezentacja pt. „Ścieżki rozwojowe szkolnictwa wyższego w ostatnich latach: co z tego wynika dla przyszłości” – XV Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich; Zielonka k/ Warszawy, 24 października 2013 r.

Uniwersytet i zmiana

12

- Osiąganie realnego postępu w szkolnictwie wyższym wymaga współdziałania Rządu, Parlamentu i poparcia Prezydenta RP, wymaga też porozumienia środowiskowego i ze środowiskiem, bo kolejne zmiany – jeśli mają być istotne – będą znacznie trudniejsze do wprowadzenia.
- PARTNER ŚRODOWISKOWY JEST!

Podsumowanie

13

Z DOKUMENTÓW KRASP

- Pragniemy, aby w obecnej dekadzie nastąpił bezprecedensowy rozwój szkolnictwa wyższego, który pociągnie za sobą rozwój całego sektora wiedzy, czyniąc z niego jedno z najważniejszych kół zamachowych przyspieszonego rozwoju i modernizacji kraju, który ciągle jest na dorobku.

STĄD KLUCZOWA PROPOZYCJA:

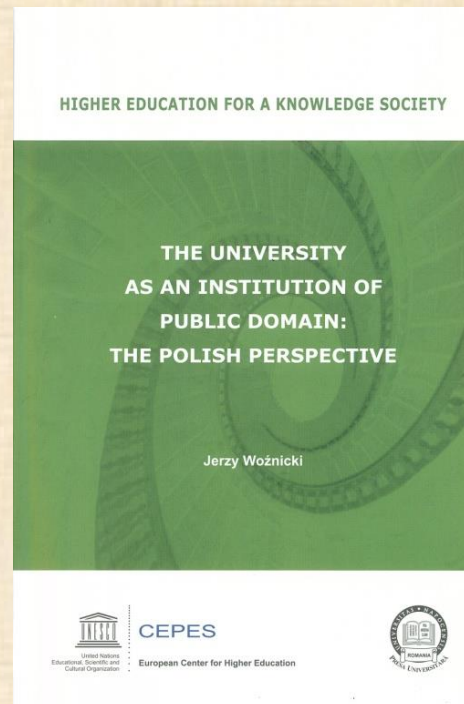
CHROŃMY, ROZWIJAJMY I KONCENTRUJMY ZASOBY
DLA POPRAWY MIĘDZYNARODOWEJ POZYCJI KONKURENCYJNEJ
POLSKIEGO SZKOLNICTWA WYŻSZEGO!

Motto podsumowujące

The modern university: a temple of knowledge and centre of excellence

This book is dedicated to Polish Rectors, members of Conference of Rectors of Academic Schools (CRASP) in Poland⁶

⁶ Publikacja pt. „The university as an institution of public domain: the Polish perspective”, Jerzy Woźnicki, 2009

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
stanowi przykład uczelni typu
the modern university

Dziękuję za uwagę.

